זונות מה יעשה שלא יחטא: הכי גרם בספרי משה אמר יכתב

במדבר שהאמינו למרגלים י׳ (משה) מת

במדבר על שמעו נא המורים אמר

יכתב סורחני שלא יאמרו אף אני

קלקלתי כמותם: פגי שביעית. תאנים

שלא בישלו כל נרכן ורחמנא אמר

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה (ויקרא

כה) לאכלה ולא להפסד: מפרסמיו

אח החנפין. שהן רשעים ומראין

עלמן כלדיקים אם יש מכיר במעשיו

מצוה לפרסמו מפני חילול השם שבני

אדם למידין ממעשיו שסבורין עליו

שהוא לדיק ועוד כשבא עליו פורענות

בני אדם אומרים מה הועיל לו

זכותו: שנאמר ובשוב לדיק מלדקו.

סיפיה דקרא ונתתי מכשול לפניו אני

ממציה לידו חטה גלוי לכל שיכשל בו

וידעו את מעשיו: המוחלטיו. רשעים

גמורין: שלות רשעים סופה חקלה.

מתוך שלותם הם יושבין ומהרהרין

בעבירות: והרשות. הרבנות: מקברת בעליה. שנאמר (שמות א)

וימת יוסף תחילה ואח"כ כל אחיו ש:

ולותי שתהת יציתה. ממנה בלה חטה

כביאה: נפיק לדינא. להיות דן דין:

1353

הבים זאת בשם מימרא אמר

מר זוטרא בר טוביי אמר רב, ה) [קדושין לט: ע"ש], 1) [צ"ל ואומר], 1) [בהרא"ש סימן י"ז ובע"י לימ' לכל זה ועי ברב אלפס דאיי בנוסחא

אחרת], ה) [חוספתא ספ״ד], ט) בקרא בלי י' ובציר״ה, י) בע"י רבי אלעזר בר יהודה,

ל) [מ"ק כז:] סוטה כב. ערכין ל: קדושין כ. מ., ל) [חוספתה פ"ד הי"ד], מ) ברכות לב.

[סנהדרין קב.], () [עי' סנהדרין קו.], **מ**) [היינו מכות

מרדות מדרבנן וכ"כ הריב"ש

מי פו ומ"שו. ע) ומומפח׳ פ"ד הי"ב], כ) סנהדרין ז:, (5) [הך דרבא ליתא בסנהדרין 5)

וכו בנו"י דהכא ליחאו. ה) וכל

זה איתא בברכות לב.], ד) [ל"ל ומשה], ש) [סוטה יג:],

שמביאה], ב) [ל"ל שמביאה], ב) [ל"ל ג) [ל"ל הוא], ד)

א [נייי פיין מטכנות תקופה הלכה ה]: צא ב מייי פ"ב מהלכות תקובה הלכה א סמג

לאוין טו: צב ג מיי שם הלכה ה:

צג ד מיי שם פ"ג הל"ה:

טו טוש"ע או"ח סי' תרו סעיף

הלכה ח:

ה מיי׳ פ״ב מהלכות תשובה הל׳ ח סמג עשין

לא מעשה שבחורה. לא יוכל בעלה הראשון וגו': כי כשלח בעונך. עונך יחשב כמכשול שהיא שגגה: עליהם (חיו) [הוא] יחיה. על כל מה מורחני שנאמר יען לא האמנחם בי. בכל מקום שנכתב מיתחו שם שעשה ואף על העבירות: מספיים הימנו. מקבל הימנו פיוסים: נכתב סרחונו. אלמא ניחא למכתביה זמנין טובא: לשסי נשים. ונשלמה פרים שפחינו. במקום פרים: נדבה. מקובלת ברלון יותר שלוקות: אחת קלקלה. זנתה והתרו בה למלקות כך דור המדבר מתו

> בה כבר: באותה אשה באותו מקום. מתוך שדומה מכל וכל לזמן שנכשל בו כבר יצרו מתגבר עליו ואומר לו ראה פלונית ואותו מקום ואותו פרק הוא קום עשה מה שעשית כבר: כסוי חטאה. שלא נתגלה עונו: בחטא מפורסס. טוב לו שיודה ויתביים ולח יכפור בו: בחטא שאינו מפורסס. לא יגלה חטאו וכבוד השם הוא שכל מה שאדם חוטא בפרהסיא מיעוט איני סבור שכפרת לי והרי הוא תמיד כאילו הוא נגדי עומד: ולריך לפרט את החטא. כשהוא מתודה אומר מטא פלוני חטאמי: כדר' ינאי. לא הזכיר העון אלא למעטו ולומר אתה גרמת להם משל ש לאדם שהיה לו בן נאה ומאכילו ומשקהו ותולה לו כים של דינרין בלוחרו והושיבו בפתח

> מחובה: ארפא משובתם. (ע) מן היחיד:

שבא דבר עבירה לידו. (י) שנכשל שעבר שם (כ) העבירה ואותו פרק כבוד שמים הוא: עבירות שבין אדם לחבירו. יגלה לרבים שיבקשו ממנו שימחול לו: וחשאתי נגדי ממיד.

גליון הש"ם

גמ' יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם. הרמ״ע מפאט צמאמר מיקור דין ח״א פ״ד כתב פירום חלקס כברית האלה להיות ערבית זה לזה

מוסף רש"י

נעשית לו כהיתר. דומה נעיניו כהיתל (ערכין ל: וכעי"ז סוטה כב.). אל יכתב סורחני. שתמחוק אותה פרשה מן המקרא וישתכח הדבר לעולמים (מנהדרין קד.). לקטלא נפיק. לישה עליו סטא ועל עלמו היה אומר (שם ז:). וצבו ביתיה לית הוא עביד. לרכי ניתו אינו עושה כאן (שם). וריקן לביתיה אזיל. שאינו משתכר כאן כלוס (שם). ולואי שתהא ביאה. שאחזור לניתי, כיציאה. שילאתי מניתי כלא חטא, שלא אטעה ואענש (שם).

רבינו חננאל גדולה תשובה שדוחה את לא מעשה שרחורה והוא המגרש ואסיקנא לא קשיא הא ביחיד הא בציבור. כלומר אין זה הדין בציבור אלא ביחיד. גדולה תשובה שמקרבת . הגאולה, ועונותיו נעשין לו מגאולוו, דעונות המשק לו כזכיות, ומארכת ימיו, שנאמר ובשוב רשע מדרכו וחיה. תניא אדם מקניט חבירו ספק מתפייס לו ספק אין מתפייס לו, אבל הקב״ה . ודאי מתפיים לו אפילו בדברים, שנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ולא עוד אלא שמחזיק לו טובה שנאמר וקח טוב, ולא עוד אלא שמעלה עליו הכתוב כאילו הקריב קרבן שנאמר ונשלמה פרים שפתינו. היכי דמי בעל תשובה, אמר רב כל שבא לידו עבירה פעם מחוי ר' יהודה באותו מקום ראוחה אשה. או ריוצא רה. אדם להקב״ה, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. ביז אדם פשע כטרי חטאה. בין אום לחבירו מכסה פשעיו לא יצלח. ויש אומרים כאן בחטא מפורסם וכאן בחטא שאינו מפורסם. תניא ר' יוסי ב"ר יהודה אומר עבר אדם עבירה פעם ראשונה ושנייה שוב, רביעית אין מוחלין לו, שנאמר על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו, ולא תימא בציבור אלא אפילו ביחיד שנאמר הן שלש עם גבר. עבירות שבין אדם למקום אם יתודה עליהן יום הכפורים זה אינו צריך עוד להתודות עליהן, ואם חוזר ומתודה

שמר ר' יוחנז גדולה תשובה שדוחה את 🕪 לא תעשה שבתורה שנאמר ילאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד הלא חנוף תחנף הארץ ההיא ואת זנית רעים רבים ושוב אלי נאם ה' א"ר יונתן גדולה אתשובה שמקרבת) את הגאולה שנאמר יובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב מה מעם ובא לציון גואל משום דשבי פשע ביעקב אמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות שנאמר ישובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך הא עון מזיד הוא וקא קרי ליה מכשול איני והאמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכיות שנאמר ועשה משפם שנאמר ובשוב רשע מרשעתו וצדקה עליהם יוחיה לא קשיא כאן מאהבה כאן מיראה אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן גדולה תשובה שמארכת שנותיו של אדם שנאמר ובשוב רשע 😕 מרשעתו 🌣 (חיו) יחיה אמר ר' יצחק אמרי

במערבא משמיה דרבה בר מרי בא וראה

שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם מדת בשר ודם מקנים את חבירו 🌣 בדברים ספק מתפיים

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ה"ר יוחנן כו' נ"ב ס"ה ר' יוחנן אמר עד ולא עד בכלל ומי א"ר יוחנן גדולה תשובה וכו׳ אלי נאם ה' לא קשיא הא ביחיד הא בצבור א"ר יוסי הגלילי גדולה תשובה שמביאה גאולה שנאמר ובא לציון וגו׳ מאי טעמא ובא גואל משום ולשבי פשע ביעקב אמר ר' יונתן גואל כושום ולשבי פשע ביעקב אמר ר' יונתן גדולה תשובה שמקרבת גאולה לעולם שנאמר כי קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות אמר רים לקים כו': (3) שם גדולה תשובה שמארכת ימיו רשנותיו של אדם: (ג) שם מקניט את חבירו ספק מתפיים כו' כל"ל ותיבת בדברים נמחק: (ד) שם ראת"ל מתפיים הימנו ספק מתפיים ממבו בדברים וכו' אבל מדת הקב"ה אינו כן אדם עובר כו': (ה) שם לוכל בור המקב"א ליינו כל מחלים עובר כרי: (ה) שם יימיד שעשה משובה מוחלין לו ולכל העולם כולו: יו ויכל השונה נקו. (ו) שם פעם ראשונה ושניה ופירש הימנה מחוי רב יסולה באותה משה ובאותו פרק ובאותו מקוס כנ״ל: (ז) שם ר״ע אומר אין צריך שנאמר אשרי נשוי פשע: (ת) שם ולואי שתהא ביאה כיציאה וכי הוה חזי אמבוהא אבתריה אמר כו' כל"ל ותיבות רבא כי הוה נפיק כו' עד ולואי שתהא ביאה כיניחה נמחק: (ט) רש"י ד"ה חרפה משובתם של רבים לפי ששב אפי מן היחיד: (י) ד"ה שגא וכו' לידו אותה העבירה שנכשל בה כבר: (כ) ד"ה באותה אשה כו' שעבר שם כבר העבירה כ, שעני עם כבר סענירה ובאותו פרק שמתוך וכו׳ שנכשל בה כנר כו׳:

תום' ישנים

תשובת רשעים מוחלמין מעכבת. אף אחר שנחתם גזר דיו. מיהו מכל מהום סופו השנה [יח, א]. אי נמי ר' ילחק הוא דאמר יפה לעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין.

הימנו ספק אין מתפיים הימנו וא"ת מתפיים הימנו ספק מתפיים יו בדברים ספק אין מתפיים בדברים אבל הקב"ה אדם עובר עבירה בסתר מתפיים ממנו בדברים שנאמר זקחו עמכם דברים ושובו אל ה' ולא עוד אלא שמחזיק לו מובה שנאמר וקח מוב ולא עוד אלא שמעלה עליו הכתוב כאילו הקריב פרים שנאמר ונשלמה פרים שפתינו שמא תאמר פרי חובה ת"ל •ארפא משובתם אוהבם נדבה תניא י∘היה ר"מ אומר גדולה תשובה שבשביל •יחיד שעשה תשובה מוחלין ₪ לכל העולם כולו שנא׳ ארפא משובתם אוהבם נדבה כי שב אפי ממנו מהם לא נאמר אלא ממנו יהיכי דמי בעל תשובה אמר רב יהודה ∘כגון שבאת לידו דבר עבירה פעם ראשונה ושניה ₪ וניצל הימנה מחוי רב יהודה באותה אשה באותו פרק באותו מקום א"ר יהודה רב רמי כתיב זאשרי נשוי פשע כסוי חמאה וכתיב °מכסה פשעיו לא יצליח לא קשיא הא בחמא מפורסם הא בחטא שאינו מפורסם רב זוטרא בר טוביה אמר רב נחמן כאן בעבירות שבין אדם לחבירו יכאן בעבירות שבין אדם למקום תניא ר' יוסי בר יהודה אומר אדם יעובר עבירה פעם ראשונה מוחלין לו שניה מוחלין לו שלישית מוחלין לו רביעית אין מוחלין לו שנאמר יכה אמר ה' על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו יִּ(ונאמר) יּהן כל אלה יִפעל אל פעמים שלש עם גבר מאי ואִומר וכי תיִמא הני מילי בציבור אבל ביחיד לא ת"ש הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר "(מכאן ואילך אין מוחלין לו שנאמר על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו) ת"ר ®עבירות שהתודה עליהן יוה"כ זה לא יתודה עליהן יום הכפורים אחר ואם שנה בהן צריך להתודות יוה"כ אחר ואם לא שנה בהן וחזר והתודה עליהן עליו הכתוב אומר ייככלב שב על ©קיאו כסיל שונה באולתו ירבי אליעזר בן יעקב אומר יכ"ש שהוא משובח שנאמר ייכי פשעי אני אדע וחמאתי נגדי תמיד אלא מה אני מקיים ככלב שב על קיאו וגו', כדרב הונא דאמר, רב הונא כיון ׄ∘שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו הותרה לו סלקא דעתך אלא אימא נעשית לו כהיתר ◊וצריך לפרוט את החטא שנאמר ייאנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב דבריִ ר׳ יהודה בן בבא רבי עקיבא אומר יי אשרי נשוי פשע כסוי חמאה אלא מהו שאמר משה ויעשו להם אלהי זהב כדר' ינאי דאמר ר' ינאי שאמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע כסף וזהב שהרבית להם לישראל עד שאמרו די גרם להם שיעשו אלהי זהב שני פרנסים מובים עמדו להם לישראל משה ודוד משה אמר יכתב סורחני שנאמר ביען לא האמנתם בי להקדישני דוד אמר יאל יכתב סורחני שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חמאה משל דמשה ודוד למה הדבר דומה לשתי נשים שלקו בבית דין אחת קלקלה ואחת אכלה פגי שביעית אמרה להן אותה שאכלה פגי שביעית בבקשה מכם הודיעו על מה היא ילוקה שלא יאמרו על מה שזו לוקה זו לוקה הביאו פגי שביעית ותלו בצוארה והיו מכריזין לפניה ואומרין על עסקי שביעית היא לוקה שומפרסמין את החנפין מפני חילול השם שנאמר יובשוב צדיק מצדקו ועשה עול ונתתי מכשול לפניו תשובת המוחלמין מעכבת הפורענות ואָע"פ שנחתם עליו גזר דין של פורענות שלות רשעים סופה תקלה והרשות מקברת את בעליה ערום נכנם לה וערום יצא ממנה ולואי שתהא יציאה כביאה 🌣רב כי הוה נפיק למידן דינא אמר הכי בצבו נפשיה לקמלא נפיק וצבו ביתיה

לית הוא עביד וריקן לביתיה אזיל ולואי שתהא ביאה ® כיציאה ¢רבא כי הוה נפיק לדינא אמר הכי

עליתן עליו הכתוב אומר כסיל שונה באולתו. ר' אליעזר אומר הרי הוא משובח שנאמר וחטאתי נגדי תמיד, אלא מהו מקיים בסיל שונה באולתו, כדרב הונא דאמר כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו ונעשית לו כהיתר. וצריך לפרוט את החטא שנאמר ויעשו להם אלהי זהב. ר' עקיב' אומר אין צריך שנאמר כסוי חטאה, אלא מה אני מקיים ויעשו להם אלהי זהב כר' שני פרנסים טובים עמדו להם לישראל, משה אמר יכתב סירחוני שנאמר יען לא האמנתם בי להקדישני ואם אין מחני נא מספרך וגר. ודוד אמר אל יכתב סירחוני שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה משל לשתי נשים שקלקלו כו'. מפרסמין את החנפים מפני חלול השם שנאמר ובשוב צדיק מצדקתו ועשה עול ונתתי מכשול לפניו, כדי לפרסמו. תשובת המוחלטין מעכבת ןהפורענותן אפילו לאחר שנחתם גוד דין. שלות רשעים סופה תקלה. והרשות מקברת בעליה, ערום נכנס לה וערום יוצא ממנה. ולואי שתהא יציאה מן העולם כביאה לעולם בלא עון. רב כד הוה נפיק לדינא אמר הכי ברעות נפשי לקטלא אויל וצבו ביתי (לינא) [לית הוא] עביד וויקן לביתי עייל ולואי שתהא ביאה בבית כיציאה מבית בלא עון.

תורה אור השלם

1. לַאמר הַן יְשַלָּח אִישׁ אָת אַשְּתוּ וְהְלְבָה מַאתוּ וְהְיִתָה לְאִישׁ אַחַר הָיִשׁוּב אַלִיהָ עוֹד הָלוֹא חְנוֹף הָאָרץ הַהִּיא וְאַהְ וְנִיתְ רְעִים רְבִּים וְשׁוֹב אַלִי נְאָם יִי ירמיהוֹ ג א 2. וּבְא לְצִישׁ גַּעוּבְּי הָאָרץ הַהִּיא וְאָהְ וְנִיתְ רְעִים רְבִּים וְשׁוֹב אַלִי יְמָה לְאִישׁ אַחַר הָיִשׁוּב אַלִיהְ הִוּשׁנִי ד ב 4. וּבְשׁוּב רְשֶׁע מַרשְׁצָּתוּ וְעְשָׁה מִשְׁפָּט וְצְדְקָה עֲלִיהָם הוּא יִתְּהָ: יחוֹקאל לִג יט 5. קחוּ עִפְּבָּם דְּבְרִים וְשׁוּבּוּ אָלְי יְּ אַבְּי וְבְּשׁׁב רְשְׁב אַפִּי מְעָנוּה וִישְׁר אַ אַרְי וְשׁוּ הְשָׁב עְּשָׁע אָבְי וְשִׁה מִשְׁפָּח וְיִבְּי וְבְּאָב וְעִי וְשְׁרְאָל עִּי דְי ג 6. אַרְפָּא מְשׁוּבְּחָם אַהָבוּ וְבְּבָּה הִישְׁר אָל אַשְׁרְבּוּ הַשְּׁעְר וְשְׁר מִשְׁפָּע יִירְ וְשְׁאָר אָשְׁרְבוּ בְּבָּפְף צְּדִיק וְאָבְיוֹן בְּעֲבוֹר נְעֲלְים: מְשֹׁר כִי וּ 1. וֹ, הָן בְּל אַלְה יִּנְע לִשְׁלְשְׁה פְּשְׁעִי יִשְרְאַל וְעָל אַרְבְּבָה בְּבָּיף וְבְעָב בְּירְב וְבְּלִים: מְשֹּׁר כִי וּ 1. וְעָב אָרְבְּעָה לֹא אֻשִׁיבְּוּוּ עָבְי בְּעָב עְלְ בְּאַב עַל קָּאוֹ בְּעָבוֹר נְעָלִים: מְשִׁר הְיִעְב עִל שְׁלִשְׁה בְּשְׁרָי מִיְרְאָוֹ וְעָל אַרְבְּעָּב לְבְּי וְבְעִב עַל בְּאָב עִל בְּאוֹ בְּעָל הָל הָּשְׁי בְּעִי וְעָל אַרְבְּי, הְמִיי וְוְשְׁרְאֹם בְּיוֹב בְּעָב עִל בְּאָב עִב עַל בְּאוֹ בְּעָב הְיִב עָל בְּאָב בְּיב עָל בְּעָּב בְּעָב עָל בְאָר הְיִבְּעוֹ בְּעָב לְהְיִבְּי בְּיִב יְיִבְּעְי לְּיִבְּיְי בְּיִבְּי בְּיִבְּי בְּיִב יִיְּבְי בְּיִב יִּבְּי בְּעִב עָל בְּאָר בְּיִב יִבְּי בְּעִב לְיִב בְּער בְּיִב עָל בְּעָר בְּיִב עָל בְּעָר בְּיִב בְּער בְּיִב עִל בְּער בְּיִי בְּער בְּיִב לְיִב בְּער בְּיִב עִל בְּער בְּיִב עִל בְּעִי בְּער בְּיִב לְיִי בְּיִי בְּיִב לְּאָּב בְּיִבְי בְּיִב בְּער בְּיב בְיִי בְּער בְּבְי בְּב עִב לְיבְּיוֹ בְּער בְּיִב בְּיב בְער בְּער בְּיִב בְּער בְּיב בְּער בְּבְי בְּבְי בְּב עִל בְּעָר בְּיבְּיב בְּיִב לְיישׁב בְּיִבְּיוֹ בְּער בְּיִב לְּעִי בְּיִי בְּא בְּיִב לְיבְּער בְּיִיבְּיוֹ בְּיִבְּי בְּיבְּיִי בְיבְּיבְּיבְּבְי בְּיבְּיבְּיבְּיבְּיבְּיבְּבְי בְּיבְּי בְּבְּיבְיבְּיבְּיבְּבְּיבְּבְּבְּיבְּבְיבְּבְיבְּבְּבְּבְיבְּבְּבְיבְּבְ